

PRIEDAS III-3

Socialinių mokesčių teisinės bazės analizė Europos šalyse

1. Šiaurietiškam modeliui priskiriamos Suomija, Norvegija (EEE narė), Švedija.

Šio modelio valstybėse jau XX a. šeštajame dešimtmetyje ir septintojo dešimtmečio pradžioje buvo įtvirtintos universalios sistemos, apimančios visus piliečius (1955 m. Švedijoje, 1956 m. Norvegijoje ir Islandijoje ir 1963 m. Suomijoje). Šiaurietiškojo modelio valstybėse išmokos siejamos su asmens gyvenamąja vieta ir priklauso nuo darbo užmokesčio, o išmokų dydis didesnis nei kituose modeliuose. Visi gyventojai yra draudžiami nuo socialinių rizikų vienodomis sąlygomis, pensijų sistema finansuojama mokesčių ir socialinio draudimo įmokų pagrindu. Kadangi socialinės išmokos (taip pat ir minimalios) yra aukštos, mokesčiai taip pat dideli. Asmenys, neturintys pakankamo darbo stažo, gali gauti valstybės garantuojamą pensiją, kuri siejama su asmens turimais resursais.

Darbo rinka šiame modelyje vaidina reikšmingą vaidmenį, valstybė aktyviai vykdo įvairias darbo rinkos skatinimo ir mokymo programas, egzistuoja daug mokymo programų bedarbiams. Moterims ir vyresnio amžiaus žmonėms yra užtikrinama galimybė pasirinkti dalinį darbą, sudaromos palankios sąlygos moterims derinti vaikų auginimą ir karjerą.

Teisės į socialines išmokas grindžiamos pilietybės požymiu, o ne socialinio draudimo įmokų mokėjimo faktu ir priklauso nuo asmens vaidmens darbo rinkoje, tuo skatinant asmenis joje aktyviai dalyvauti: valstybė skatina visišką užimtumą, taip pat užimtumą viešojo sektoriaus paslaugų srityje, teikiama daug nemokamų socialinių paslaugų. Socialinės pašalpos yra universalios, o jų dydis priklauso nuo šeimos dydžio.

Vyriausybės turi mažesnę poreikį inicijuoti nevalstybinių pensijų schemų kūrimą, valstybė siekia užtikrinti socialinę lygybę, socialinę integraciją ir vidurinėsios klasės vyravimą. Šiam modeliui priskiriamos valstybės geriausiai užtikrina socialines piliečių teises ir jų nepriklausomumą nuo rinkos mechanizmų, užtikrinta lyčių lygybė, šeimoje skatinamas abiejų sutuoktinių darbas, šeimos išmokos skiriamos pilietybės principu, skatinamas moterų darbas, mokamos santykinai didelės išmokos šeimai.

2. Hibridiniam modeliui priskiriamos Danija ir Nyderlandai.

Šio modelio valstybės turi kelius vyraujančius požymius: Anglosaksiškojo modelio universalumą; Šiaurietiškojo modelio aktyvią darbo rinkos politiką bei aukštas socialines išmokas; Kontinentinio modelio garantuojamus socialinio draudimo principus. Pavyzdžiui, Nyderlandų pensijų sistema apima visus gyventojus ir yra universalios, todėl šiuo aspektu Nyderlandų pensijų sistemą galima priskirti Šiaurietiškam modeliui. Taip pat, Nyderlandų pensijų sistema turi Kontinentinio modelio bruožų, kadangi visi darbuotojai yra draudžiami privalomu socialiniu draudimu, o pensijų dydis priklauso nuo profesinių kategorijų. Pensijų pakeičiamumo norma (įskaitant antrosios pakopos pensijas) yra panašaus dydžio kaip Pietų Europos modelio valstybėse, socialinės paramos išmokos Nyderlanduose taip pat yra aukštos. Nyderlanduose nėra skirtumo tarp profesinių ir kitų ligų, tačiau profesinių ligų išmokų dydis yra mažesnis nei Kontinentinio modelio valstybėse (Kontinentinio modelio valstybėse tokių išmokų dydis yra mažesnis ir gavimo sąlygos yra griežtesnės). Išmokų šeimai dydis ir gavimo sąlygos yra panašesnės į esančias Anglosaksiškojo modelio valstybėse.

3. Kontinentiniam modeliui priskiriamos Austrija, Belgija, Prancūzija, Vokietija ir Liuksemburgas.

Kontinentinis modelis susiformavo Vokietijoje, Austrijoje, Prancūzijoje ir kitose katalikiškose Europos valstybėse. Bismarko socialinės apsaugos tradicija ir Katalikų bažnyčios propaguojamos vertybės (pagalba žmonėms, smulkesnių bendruomenių socialinė integracija į stambesnes, darbo išaukštinimas ir darbo specializacija) buvo Kontinentinio modelio pagrindas. Valstybės uždavinys –

užtikrinti socialinę apsaugą ir socialinį stabilumą. Valstybinio socialinio draudimo pensijų sistema pakankamai gerai išvystyta, tačiau valstybė skatina gerovę kurti pačiam asmeniui ir jo šeimai. Pensijų dydis yra santykinai aukštas, tačiau taip pat yra nustatytas minimalus darbo stažas gauti pensiją, priklausančią nuo buvusių darbo pajamų. Taigi, pagrindinis šio modelio skiriamasis bruožas yra tai, kad pensijų sistemos suteikiamos teisės gali priklausyti nuo skirtingų profesinių kategorijų. Kitas skiriamasis šių valstybių bruožas yra tas, kad pensijų sistema suteikia nemažai specialių teisių įvairioms asmenų kategorijoms (pavyzdžiui, palankesnės sąlygos valstybės tarnautojams).

Šio modelio pensijų sistemose teisė į išmokas siejama ne su poreikiu, bet su socialinio draudimo įmokų mokėjimo faktu. Išmokos gali būti mokamos ir ilgą periodą, priklausomai nuo socialinio draudimo stažo. Išmokų dydis paprastai yra išreiškiamas buvusio atlyginimo procentine išraiška bei skirtas palaikyti buvusį darbuotojo gyvenimo lygį. Socialinis draudimas finansuojamas socialinio draudimo įmokų pagrindu, kurios yra pakankamai didelės (nors pastaraisiais metais, didėjant socialinės apsaugos biudžeto deficitui, mokesčių dalis tenkanti socialinei apsaugai, didėja).

Moteryų ir vyresnio amžiaus žmonių dalyvavimas darbo rinkoje palyginti žemas. Kiekvieno asmens socialinė apsauga priklauso nuo jo padėties darbo rinkoje, tačiau didelės socialinės išmokos užtikrina tam tikrą asmenų nepriklausomumą nuo rinkos mechanizmų ir sumažina socialinę riziką atsidurti ties skurdo riba.

Šis modelis geriausiai atspindi Bismarko tradiciją, kadangi socialinis draudimas yra privalomas visiems, pensijų sistemos valdomos socialinių partnerių, tačiau valstybė reguliuoja darbo teisę detaliau nei Šiaurietiškojo modelio valstybėse.

4. Anglosaksiškajam modeliui priskiriamos Airija ir Jungtinė Karalystė.

Šis modelis grindžiamas Beveridžo universalios socialinės apsaugos tradicija: piliečiai turi teisę į nemokamą sveikatos apsaugą, švietimą ir socialines paslaugas nepriklausomai nuo sumokėtų socialinio draudimo įmokų. Anglosaksiškajame modelyje valstybinis pensinis aprūpinimas yra minimalus. Pensijų sistemos pagrindinis uždavinys yra užtikrinti bazinę socialinę apsaugą ir skatinti pačių asmenų rūpinimąsi savo gerove. Šiame modelyje asmenys iš esmės priklauso nuo rinkos mechanizmų ir pastebimas ryškus socialinių grupių dualizmas: vieni asmenys priklauso nuo nedidelių socialinės apsaugos išmokų, tuo tarpu kiti asmenys užsitikrina socialinę apsaugą priklausomai nuo rinkos mechanizmų. Vidurinės socialinės klasės atstovai balansuoja tarp baimės tiesiogiai priklausyti nuo menkos socialinės apsaugos ir privataus socialinio draudimo. Nors pensijų teisės šiame modelyje nepriklauso nuo darbo santykių, tačiau tik nacionalinė sveikatos apsaugos sistema yra universali ir nemokama. Piniginės išmokos yra fiksuoto dydžio ir gerokai mažesnės nei Šiaurės Europos valstybėse. Toks pensijų sistemos organizavimas skatina privačių pensijų schemų vystymąsi.

Socialinės išmokos mokamos esant poreikiui, atskirai nustatant išmokų reikalingumą, o išmokos dydis yra nustatomas siekiant užtikrinti gavėjui minimalų pragyvenimo lygį, tačiau ne palaikyti buvusį gyvenimo lygį. Kadangi išmokos nedidelės, mokesčiai taip pat nedideli. Siekiant išlaikyti mažą išmokų gavėjų skaičių, taikomos griežtos išmokų gavimo sąlygos. Esant nedidelėms pensijų išmokoms, asmenys priversti dalyvauti privačiose socialinio draudimo schemose, tačiau dalyvaujant privačiose socialinio draudimo schemose, yra numatytos mokesčių lengvatos.

Moterys priverstos aktyviai dalyvauti darbo rinkoje dėl mažų socialinių išmokų ir sudėtingų jų gavimo sąlygų. Valstybė dalyvauja tiek, kiek reikia skatinti rinkos veikimą, kad asmenys, gaunantys socialines išmokas, kuo greičiau įsijungtų į darbo rinką.

Modeliui būdinga tai, kad socialinių partnerių ir kolektyvinių sutarčių vaidmuo yra nežymus, tačiau darbo santykių reglamentavimas lankstus, darbdaviams suteikiamos teisės nustatant darbo laiką, darbo sutarčių sąlygas ir kt. Šiame modelyje nacionalinė sveikatos sistema yra universali ir visiems prieinama, siekiama suteikti šeimos išmokų garantijas (siekiant sumažinti skurdą šeimose), šeimoje skatinamas abiejų sutuoktinių darbas, šeimos išmokos skiriamos tikslingumo principu, garantuojamas tik minimalus išmokų šeimai dydis.

5. Pietų Europos modeliui priskiriama Graikija, Italija, Portugalija ir Ispanija.

Galima išskirti tokius specifinius Pietų Europos modelio skirtumus nuo Kontinentinio modelio valstybių: didesnė socialinių išlaidų dalis skiriama pensijų finansavimui, socialinio draudimo posistemės atskiroms profesinėms grupėms yra skirtingos (pavyzdžiui, valstybės tarnautojams, žemdirbiams ir kt.), taip pat užtikrinamas minimalus pajamų lygis visiems gyventojams, didelis dėmesys skiriamas šeimos santykiams ir skatinamas vaikų auginimas bei vyresnio amžiaus asmenų slaugymas šeimose. Taip pat, Pietų Europos modelio valstybės pasižymi klientelizmu (t. y. išskirtinėmis sąlygomis tam tikroms socialinėms grupėms), kadangi atskiroms profesinėms kategorijoms (valstybės tarnautojai, kai kurios savarankiškai dirbančių asmenų grupės, kai kurių pramonės sričių darbuotojai ir kt.) priklausantys asmenys turi išskirtines socialinės apsaugos teises (pavyzdžiui, gauna didesnes pensijas).

Pietų Europos modelio valstybėse pensijų sistemos suskaidytos į keletą smulkesnių pensijų posistemų, taikomų atskiroms profesinėms kategorijoms, todėl pensijų schemų unifikavimas šiose valstybėse yra vienas pagrindinių pensijų sistemų reformų uždavinių. Socialinės apsaugos sistemos reformos Pietų Europos modelio valstybėse nukreiptos mažinti socialinės apsaugos išlaidas bei kurti universalią bei skaidrią pensijų sistemą, didinti užimtumą bei socialinės paramos aprėptį.

Pietų Europos modelio valstybėse egzistuojančios šeimos tradicijos, bendruomeninis lojalumas sąlygoja šio modelio specifika-dėl stiprių socialinės apsaugos tradicijų reformas pakankamai sudėtinga įgyvendinti, tačiau stiprus vaikų-tėvų ryšys užtikrina papildomą socialinę apsaugą.

6. Rytų Europos valstybių modeliui priskiriamos ES Vidurio ir Rytų Europos valstybės.

Rytų Europos valstybių (Lietuva, Latvija, Estija, Lenkija, Čekija, Vengrija, Slovakija, Slovėnija ir kt.) socialinės apsaugos sistemos dažnai reformuojamos, todėl Rytų Europos pensijų sistemos modeliui būdingi tiek Šiaurietiškojo modelio bruožai (aktyvi darbo rinkos politika), tiek Kontinentinio modelio (socialinio draudimo sistemos sandara), tiek Anglosaksiškojo modelio valstybių bruožai (privatų pensijų fondų plėtra). Rytų Europos modelio skiriamasis bruožas yra tai, kad to meto socialistinėse Rytų ir Vidurio Europos valstybėse buvo vykdoma visiško užimtumo politika, nuolatinis darbas buvo garantuojamas valstybės (socialinio draudimo įmokas paprastai mokėdavo darbdaviai), socialinio draudimo išmokos išmokamos centralizuotai, o valstybės valdymo forma buvo totalitarizmas.

Rytų Europos modelio specifinis bruožas yra tai, kad valstybių ekonominė, demografinė ir socialinė situacija yra nevienoda, taip pat modelio specifika sąlygota tuo, kad šio regiono valstybėms reikėjo iš socialistinės sistemos sukurti naują socialinio draudimo sistemą ar iš pagrindų reformuoti ją, tačiau ekonominė transformacija (išaugęs nedarbas, skurdas, nelygybė, ištisų pramonės šakų bankrotai, paslaugų sektoriaus plėtra, mokesčių krizė, būtinybė kurti naujas valstybines institucijas ir kt.) ir su jais susiję kiti reiškiniai (įvairių socialinių grupių poreikiai ir norai, tarptautinių institucijų rekomendacijos, ES integracija) sąlygojo ribotas valstybių finansines galimybes. Rytų Europos modelio valstybės turėjo sukurti visuomenės pasitikėjimą turinčias socialinės apsaugos sistemas, balansuoti tarp nacionalinės socialinės apsaugos politikos ir tarptautinių institucijų rekomendacijų (kurių įgyvendinimas buvo siejamas ir su finansinės paramos gavimu), socialinės politikos prioritetus derinti su ekonominiu nuosmukiu ir socialinės apsaugos sistemas pritaikyti demokratijos ir rinkos ekonomikos sąlygoms. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje situacija buvo dar sudėtingesnė, kadangi minėtos valstybės priklausė Sovietų Sąjungai ir socialinės apsaugos sistemą reikėjo kurti iš naujo.

Atsižvelgiant į šį skirstymą, kaip Šiaurietiškojo valstybės modelio pavyzdys bus tiriami Švedijos socialinio draudimo įmokų įstatymai; Hibridinio - Nyderlandų; Kontinentinio modelio – Vokietija; Anglosaksiškojo – Jungtinė Karalystė; Pietų Europos modelio – Italija; Rytų Europos valstybių modelio – Estijos, Latvijos ir Lenkijos socialinio draudimo įstatymai.

Švedijos socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Bendroji socialinio draudimo sistema Švedijoje apima tokias draudimo rūšis: sveikatos draudimą; išmokas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų; neįgalumo išmokas; senatvės pensijas ir pensijas netekus maitintojo; nedarbo draudimą; išmokas šeimai ir vaikui.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų) sistema mišri: iš dalies grindžiama einamosiomis išmokomis (angl. *Pay-as-you-go*) ir iš dalies finansuojama kaupiamųjų įmokų pagrindu¹.

Pagrindiniai įstatymai, reglamentuojantys socialinės apsaugos sistemą Švedijoje, yra 2011 m. sausio 1 d. įsigaliojęs Socialinio draudimo kodeksas, kuris nustato pagrindinius socialinės apsaugos standartus Švedijoje, reglamentuoja išmokas šeimai, išmokas esant ligai arba sužeidimams darbe, specialias išmokas neįgaliems, pensijas senatvės amžiaus sulaukusiems asmenims, išmokas našlystės atveju ir valstybės subsidijas būstui. 1962 m. Valstybinio draudimo įstatymas nustato pensijų, ligos ir tėvystės išmokų taisyklės. Pensijos papildomai reglamentuotos 1998 m. įstatyme. Sužeidimai darbe reglamentuojami 1976 m. Pramoninių sužeidimų įstatyme. Nedarbo socialinį draudimą reglamentuoja 1997 m. Nedarbo draudimo įstatymas².

Socialinio draudimo įstatymas 1999:799 socialinį draudimą apibrėžia kaip socialinių draudimų ir išmokų sistemą, kuria administruoja Socialinio draudimo agentūra ir Pensijų įmokų surinkimo institucija³. Pagal Švedijos socialinio draudimo kodekso 3 straipsnį, socialinės apsaugos finansavimą Švedijoje reglamentuoja Socialinio draudimo įmokų įstatymas 2000:980. Pagrindinę pensiją įstatymas 1994:1744 dėl bendros pensijos, valstybines pensijų įmokas reglamentuoja įstatymas 1998:676 dėl valstybinės pensijos įmokų, o įmokų paskirstymą reglamentuoja įstatymas 2000:981 dėl socialinio draudimo įmokų paskirstymo. Socialinio draudimo kodekso 3 str. taip pat nustato ir kitus socialinės apsaugos finansavimo šaltinius: biudžetą, specialius savivaldybių ir asmenų mokesčius⁴.

Nuo 2001 m. Švedijos Socialinio draudimo įstatymas socialinį draudimą Švedijoje padalino į gyvenimu Švedijoje pagrįstą socialinį draudimą, kuris suteikia pagrindines išmokas (pavyzdžiui, valstybės garantuojamą pensiją) ir pašalpas (pavyzdžiui, valstybinė išmoka vaikui) ir darbu pagrįstą socialinį draudimą, kuris pakeičia iki draudiminio įvykio gautas pajamas (pavyzdžiui, ligos išmoka ir su pajamomis susieta senatvės pensija)⁵. Abi socialinio draudimo rūšys lygiaverčiai taikomos visiems asmenims gyvenantiems ir dirbantiems Švedijoje. Švedijos socialinės apsaugos sistema grindžiama valstybinio draudimo principu, kuris reiškia, kad socialinis draudimas Švedijoje apima visus Švedijos gyventojus, todėl pilietybė nėra viena iš socialinio draudimo sąlygų Švedijoje. Socialiniu draudimu draudžiami visi Švedijoje nuolat gyvenantys ar dirbantys asmenys, o asmenų apsauga Švedijoje visiškai nepriklauso nuo socialinio statuso ir nuo to, ar asmuo yra samdomasis darbuotojas, ar savarankiškai dirbantis asmuo. Bendroji socialinės apsaugos sistema Švedijoje yra privalomoji, tačiau, kaip minėta, su pajamomis siejamai socialinio draudimo daliai taikoma išimtis.

Pagal Švedijos Socialinio draudimo kodeksą⁶, socialinis draudimas Švedijoje daugiausia finansuojamas darbdavių ir savarankiškai dirbančių asmenų mokamomis socialinio draudimo įmokomis. Šios įmokos padengia maždaug tris ketvirtadalius išlaidų, o likusi dalis finansuojama iš valstybės biudžeto. Pažymėtina, kad savarankiškai dirbančių asmenų įmokos gali būti šiek tiek sumažintos, jei jie, drausdamiesi sveikatos draudimu, pasirenka ilgesnį išmokos laukimo laikotarpį.

Pačių apdraustųjų asmenų įmokomis neseniai pradėta iš dalies finansuoti senatvės pensijų sistema⁷. Vyresni kaip 65 metų asmenys moka mažesnes socialinio draudimo įmokas. Regioninė sveikatos priežiūros sistema finansuojama iš regione gyvenančių asmenų mokesčių ir, tam tikru mastu, iš valstybės dotacijų bei pacientų sumokėtų mokesčių. Socialinė parama daugiausia finansuojama iš regione gyvenančių asmenų mokesčių.

Švedijoje nėra vienos bendros socialinio draudimo įmokos, apimančios visas draudimo rūšis. Atskiroms draudimo rūšims nustatyti skirtingi tarifai. Ligos ir motinystės socialinio draudimo įmokas moka darbdavys, nustatytas 4.35% įstatyminis tarifas. Savarankiškai dirbantys asmenys įmokas nuo visų gautų pajamų moka patys, o jų įmokos priklauso nuo pasirinkto laukimo periodo po kurio bus mokamos išmokos: 1 diena: 4.98%, 7 dienos ir kai pajamos daugiau nei 7,5 karto didesnės už bazę: 4.44%, 14 dienų: 4.35%, 30 dienų: 1,8%, 60 dienų: 3.97%, 90 dienų: 3.82%⁸.

Tėvystės, motinystės socialinio draudimo įmoką, kurios tarifas 2,6% moka darbdaviai ir savarankiškai dirbantys asmenys. Senatvės pensijos socialinio draudimo įmoka 10.21% moka darbdaviai ir savarankiškai dirbantys asmenys ir 7.00% bendro draudimo įmoka, kuri pilnai

kompensuojama sumažinant kitus mokesčius. Našlystės socialinio draudimo įmoka 1.17% moka darbdaviai ir savarankiškai dirbantys asmenys. Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo įmoką, kuri sudaro 0.3% moka darbdavys ir savarankiškai dirbantis asmuo⁹.

Nedarbo socialinio draudimo įmoka 2.91% darbdavys, 0.37% savarankiškai dirbantis asmuo. Išmokos šeimai finansuojamos mokesčiais¹⁰.

Darbdavių mokamos įmokos 2012 m. sudarė 31.42 % darbuotojo darbo užmokesčio. Savarankiškai dirbančių asmenų draudimo įmokos sudaro 28.97 % visų jų mokesčių pajamų. Patys darbuotojai mokėjo socialinio draudimo įmokas, kurios sudarė tik maždaug 7% nominalaus darbo užmokesčio¹¹).

Jungtinės Karalystės socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Jungtinėje Karalystėje privalomoji valstybės administruojama socialinės apsaugos sistema apima visus gyventojus. Sistemą sudaro įmokų pagrindu teikiamos socialinės paslaugos, ne įmokų pagrindu teikiamos socialinės paslaugos ir socialinė parama. Įmokų pagrindu teikiamas socialines paslaugas ir jų administravimą finansuoja Nacionalinio Draudimo Fondas. Nacionalinis draudimo fondas finansuojamas privalomomis draudimo įmokomis, pagrįstomis gautomis pajamomis ir mokamomis daugiausia darbdavių ir darbuotojų. Išmokos apima senatvę, netektį (našlystę), darbingumo netekimą, motinystę, nedarbą ir yra daugiausia proporcinės (angl. flat). Ne įmokų pagrindu grindžiamos išmokos finansuojamos iš bendrų mokesčių įmokų ir priklauso nuo atskirų situacijų (pvz. neįgalus vaikas). Socialinės pagalbos formos tokios kaip būsto suteikimas, pašalpos (žmonėms, kurie nedirba) ir pensijų kreditas taip pat finansuojami iš bendrų mokesčių lėšų ir veikia kaip „apsauginis tinklas“ Nacionalinės sveikatos paslaugos teikia universalią sveikatos apsaugą, kuri finansuojama mokesčiais ir iš specialaus fondo ir nepriklauso nuo įmokų įrašų¹².

Jungtinės Karalystės socialinio draudimo sistemai būdingas įmokų arba kitaip draudimo principas, kuris reiškia kad išmokos yra tiesiogiai susietos su praeityje darytomis įmokomis. Taip pat, kad asmenys, net ir nemokėję įmokų, nepriklausomai nuo darbo turėjimo ar neturėjimo turi teisę į tam tikras išmokas, tokias kaip išmoka gimus vaikui, įstatymine ligos išmoka ir kitas. Taip pat dalis išmokų orientuotos į asmens materialinę padėtį, kurių prieinamumas yra sąlyginis t. y. priklausomas nuo tam tikrų sąlygų buvimo. Šios išmokos suteikiamos esant mažoms pajamoms ir tai gali būti tam tikra pašalpa arba parama būstui¹³.

Jungtinės Karalystės socialinio draudimo sistema finansuojama darbdavių ir darbuotojų mokamomis socialinio draudimo įmokomis bei iš valstybės biudžeto. Valstybines socialinio draudimo įmokas moka asmenys, dirbantys pagal darbo sutartį arba savarankiškai dirbantys asmenys vyresni nei 16 metų. Nustatyta bendra socialinio draudimo įmoka į kurią įeina ligos ir motinystės, pastovaus darbingumo netekimo, našlystės, nedarbo draudimas. Pagrindinis įstatymas, reglamentuojantis socialinio draudimo įmokų surinkimą Jungtinėje Karalystėje Socialinio draudimo įmokų ir išmokų įstatymas (angl. *Social Security Contributions and Benefits Act*¹⁴, kuris socialinio draudimo įmokas suskirsto į klases nuo 1 iki 4 ir nustato išimtis bei lengvatinius tarifus socialinio draudimo įmokų mokėjimui.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės, išskyrus nelaimingus atsitikimų darbe ir profesines ligas, kurie finansuojami mokesčiais) sistema grindžiama einamosiomis išmokomis (angl. *Pay as you go*).

3-1 Lentelė. Socialinio draudimo įmokų sistema Jungtinėje Karalystėje

Svarai per savaitę (£)	2012-2013 m.
Žemutinė atlyginimo riba, pagrindinė 1 klasė	£107
Viršutinė atlyginimo riba, pagrindinė 1 klasė	£817
Viršutiniai kaupimo taškai	£770
Antrasis slenkstis	£146
Pirmasis slenkstis	£144
Darbuotojo tarifas, pagrindinė 1 klasė nuo pirmojo slenkščio iki viršutinės atlyginimo ribos	12%

Darbuotojo tarifas virš viršutinės atlyginimo ribos, pagrindinė 1 klasė	2%
1A klasės tarifas darbdavio suteikiamoms išmokoms	13,8%
Darbuotojo permokos grąžinimas	1,4%
Sumažintas tarifas ištekėjusiai moteriai nuo pirmojo slenksčio iki viršutinės atlyginimo ribos	5,85%
Ištekėjusios moters tarifas, taikomas sumai virš viršutinės atlyginimo ribos	2%
Darbdavio antraeilės 1 klasės tarifas virš antrojo slenksčio	13,8%
Darbdavio permokos grąžinimas	3,4%
2 klasės tarifas	£2,65
2 klasės mažų pajamų išimtis	£5,595 per metus
Specialus 2 klasės tarifas žvejams	£3,30
Specialus 2 klasės tarifas savanoriams darbuotojams ¹⁵ (dirbantiems valstybės patvirtintose organizacijose)	£5,35
3 klasės tarifas	£13,25
4 klasės apatinė pelno riba	£7,605 per metus
4 klasės viršutinė pelno riba	£42,475 per metus
4 klasės tarifas taikomas sumai nuo apatinės pelno ribos iki viršutinės	9%
4 klasės tarifas taikomas pelnui viršijusiam viršutinę pelno ribą	2%
Papildomas 1 klasės procentinis tarifas atidėtiems mokėjimams	2%
Papildomas 4 klasės tarifas, kuriam buvo taikytas atidėjimas	2%

Šaltinis: <http://www.hmrc.gov.uk/rates/nic.htm>

1 klasės socialinio draudimo įmokos nemokamos už pajamas, žemesnes nei žemutinė atlyginimo riba. Už pajamas nuo žemutinės atlyginimo ribos iki ir įskaitant pirmąjį slenkstį, darbuotojo įmokos nėra mokamos, tačiau kredituojamos valdžios, taip suteikiant mažas pajamas gaunantiems darbuotojams teisę į išmokas. Už pajamas, viršijančias žemutinę atlyginimo ribą iki ir įskaitant antrąjį slenkstį, darbdavio įmoka nėra mokama. Už pajamas viršijančios pirmąjį slenkstį (darbuotojams)/antrąjį slenkstį (darbdaviams) iki ir įskaitant viršutinius kaupimo taškus socialinio draudimo įmokų tarifai nustatomi atsižvelgiant į:

1. Pensijų pakopas, kurioms darbuotojas/darbdavys moka įmokas;
2. Ar darbuotojas jau yra pasiekęs amžių nuo kurio jam mokama valstybinė pensija;
3. Ar darbuotojas yra ištekėjusi moteris, mokanti sumažintas socialinio draudimo įmokas;
4. Ar darbuotojas yra jūreivis arba žvejys.

Už pajamas, viršijančias viršutinius kaupimo taškus ir įskaitant viršutinę atlyginimo ribą taip pat atsižvelgiama į 1-4 kriterijus. Už pajamas, viršijančias viršutinę atlyginimo ribą apmokestinant atsižvelgiama tik, ar darbuotojas yra sulaukęs pensijinio amžiaus ir ar yra jūrininkas arba žvejys.

1A klasės įmokos mokamos darbdavių nuo darbdaviui priklausančių automobilių ar kitų materialinių daiktų suteiktų darbuotojams vertės.

1B klasės įmokos moka darbdaviai sudarę specialias mokesčių mokėjimo sutartis angl. *PAYE Settlement Agreements*.

2 klasės įmokas moka savarankiškai dirbantys asmenys, tačiau savarankiškai dirbantiems asmenims gaunantiems mažas pajamas gali būti pritaikyta išimtis.

Pavyzdžiui, 2012 m. pagal darbo sutartį dirbantis asmuo mokėjo 1 klasės socialinio draudimo įmoką:

- 12% tarifą už sumą nuo £153 iki £805; (10.6% jei darbuotojas dalyvauja darbdavio pensijų kaupimo sistemoje).
- Jei uždirbo daugiau nei £805 svarus, moka 2% už sumą, viršijančią £805.
- Savarankiškai dirbantis asmuo mokėjo 2 ir 4 klasių valstybinio socialinio draudimo įmokas:
- 2 klasė: nominalus £2,65 mokestis per savaitę; 2 klasės įmokų nereikia mokėti, jei pelnas neviršija £5,595 per metus.

- 4 klasė: 9% nuo pelno tarp £7,605 ir £42,475 per metus. Papildomai mokami 2% nuo sumų, viršijančių £42,475.

Tam tikros kategorijos asmenys (bedarbiai, mažas pajamas gaunantys asmenys ir todėl neapmokestinami privalomąja socialinio draudimo įmoka ir kt.) socialinio draudimo įmokas gali mokėti savanoriškai, kad neprarastų teisės į tam tikras išmokas (pvz. pensiją). Šie asmenys moka 3 klasės socialinio draudimo įmokas, kurioms nustatytas minimalus £13,25 savaitinis mokestis.

Kai kurioms kategorijoms asmenims (ištekėjusioms moterims ir našlėms, žvejams) taikomas lengvatinis tarifas.

3-2 Lentelė. Socialinio draudimo įmokų klasių suteikiamos išmokos Jungtinėje Karalystėje

Išmoka	1 klasė, moka darbuotojai	2 klasė, moka savarankiškai dirbantys asmenys	3 klasė, savanoriška įmoka
Pagrindinė valstybinė pensija	Taip	Taip	Taip
Papildoma valstybinė pensija	Taip	Ne	Ne
Įmokomis grindžiama išmoka nedirbančiam asmeniui (angl. <i>Jobseeker's Allowance</i>)	Taip	Ne (išskyrus žvejus ir savanoriškai tam tikrose valstybės patvirtintose organizacijose dirbančius asmenis)	Ne
Išmoka asmenims negalintiems dirbti dėl ligos ar neįgalumo (angl. <i>Employment and Support Allowance</i>)	Taip	Taip	Ne
Motinystės išmoka	Taip	Taip	Ne
Našlystės išmoka (taip pat mokama ir mirus civiliniam partneriui)	Taip	Taip	Taip

Šaltinis: <http://www.hmrc.gov.uk/ni/intro/benefits.htm>

Pažymėtina, kad 4 klasės socialinio draudimo įmokos, kurias moka savarankiškai dirbantys asmenys nesuteikia jokių teisių į išmokas. 1A ir 1B klasės socialinio draudimo įmokos, kurias moka darbdaviai taip pat nesuteikia jokių išmokų.

Apibendrinant, tik asmenys dirbantys pagal darbo sutartį draudžiami visomis socialinio draudimo rūšimis. Savarankiškai dirbantys asmenys nedraudžiami papildomai pensijos daliai ir nedarbo socialiniu draudimu. Asmenims, gaunantiems itin mažas pajamas ir todėl nemokantiems socialinio draudimo įmokų nustatyta galimybė mokėti savanoriškas socialinio draudimo įmokas ir taip įgyti teisę į pagrindinę pensijos dalį ir našlystės išmoką. Taip pat, kai kurios valstybinės socialinės apsaugos išmokos nėra susietos su mokėtomis įmokomis, pavyzdžiui išmoka gimus vaikui, tam tikra dalis išmokos nedirbančiam asmeniui, dalis išmokos asmenims, negalintiems dirbti dėl ligos ar neįgalumo, nelaimingų atsitikimų darbe išmoka ir kitos.

2012 m. darbdaviui ir darbuotojui tenkanti įmokų našta buvo beveik vienoda: darbuotojui teko 9.46% nominalaus darbo užmokesčio, darbdavio mokama socialinių mokesčių dalis sudarė 10.92% nominalaus darbo užmokesčio¹⁶.

Vokietijos socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Socialinio draudimo sistemą Vokietijoje sudaro penkios draudimo rūšys: sveikatos draudimas, ilgalaikės priežiūros draudimas, pensijų draudimas, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimas ir nedarbo draudimas.

Pagrindinis įstatymas reglamentuojantis socialinį draudimą Vokietijoje yra Socialinės apsaugos kodeksas (vok. *Sozialgesetzbuch*)¹⁷. Šis kodeksas nustato pagrindinį draudimą, darbo ieškantiems asmenims, užimtumo skatinimo priemonės ir nedarbo draudimą, įstatyminių sveikatos ir pensijų draudimus, įstatyminių nelaimingų atsitikimų draudimų. Socialinio draudimo įmokas reglamentuoja šio kodekso 5 dalis „Bendrosios socialinio draudimo taisyklės“.

Vokietijos socialinės apsaugos sistema finansuojama iš nacionalinio draudimo įmokų, kurias moka darbdaviai bei darbuotojai ir iš bendrųjų mokestinių pajamų. Išskyrus keletą profesijų (pavyzdžiui, tarnautojus, teisėjus ir karius), visi darbuotojai draudžiami privalomai. Priešingai, asmenys, kurie dirba už mažą atlyginimą ir gauna ne daugiau nei 400 EUR per mėnesį taip pat pagal trumpalaikio darbo sutartis dirbantys darbuotojai, dirbantys mažiau nei 50 kalendorinių dienų, yra atleidžiami nuo prievolės draustis. Nėra vienos bendros socialinio draudimo įmokos, atskiroms draudimo rūšims nustatyti specialūs tarifai.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės, išskyrus nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, kuriems papildomai kaupiamas rezervas) sistema grindžiama einamosiomis išmokomis¹⁸.

Ligos ir motinystės įmokos įstatyminis tarifas sudaro 15.5%, iš kurių 7.3% moka darbdavys, 8.2% darbuotojas nustatytos metinės lubos €47,250. Specialios taisyklės taikomos asmenims, dirbantiems žemės ūkyje. Galima mokėti papildomas įmokas į specialius fondus papildomoms išmokoms gauti¹⁹.

Ilgalaikės priežiūros draudimo įmokos viso 2.05%, iš kurių 1.025% moka darbuotojas ir 1.025% darbdavys. Viršutinė pajamų riba privalomojo sveikatos draudimo ir ilgalaikės priežiūros draudimo įmokoms apskaičiuoti buvo €50 850 per metus. Privalomai draudžiami pensininkai moka 2.05% pensijos. Apdraustieji asmenys, gimę po 1940 metų, neturintys vaikų moka 0.25% papildomą įmoką. Lubos: €47,250. Kitokios taisyklės taikomos asmenims, dirbantiems žemės ūkyje²⁰.

Pastovaus darbingumo netekimo ir senatvės pensijos ir našlystės draudimo įmokos viso 18.90% iš kurių 9.45% darbuotojas, 9.45% darbdavys. Lubos nustatomos kasmet. Kitokios taisyklės vyresnio amžiaus apdraustiesiems ir ūkininkams. (metinė riba yra €67 200 senosiose žemėse ir 57 €600 – naujosiose žemėse)²¹.

Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo tarifus nustato darbdavių draudimo asociacijos priklausomai nuo tam tikroje srityje esančių rizikų²².

Nedarbo draudimo įmokos sudaro 3.0%, iš kurių 1.5% darbuotojas, 1.5% darbdavys. Dalis išmokų darbo ieškantiems asmenims finansuojama mokesčiais. Išmokos šeimai finansuojamos iš valstybės lėšų²³.

Vokietijoje darbdavio mokamos įmokos 2012 m. sudarė maždaug 19,58%, o darbuotojo 20,73% nominalaus darbo užmokesčio²⁴.

Nyderlandų socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Socialinės apsaugos sistemą Nyderlanduose galima suskirstyti į socialinę paramą ir socialinį draudimą. Šalia jų egzistuoja ir kitos valstybės finansinės paramos formos, kurios nelaikomos socialine apsauga pvz. parama būstui įsigyti, nemokamas vidurinis ir universitetinis išsilavinimas. Valstybės socialinio draudimo sistema apima: senatvės draudimą; maitintojo netekusių asmenų išlaikymą; gydymą, draudimą specialioms gydymo išlaidoms padengti ir išmokas šeimai. Darbuotojų socialinio draudimo sistema apima: draudimą nedarbingumo dėl ligos išmokoms padengti; pastovaus darbingumo netekimo draudimą ir nedarbo draudimą

Nyderlandų socialinės apsaugos sistemą sudaro trys pakopos: socialinis draudimas, kolektyvinė pensija ir asmeninis priedas (angl. *personal supplement*). Socialinio draudimo sistemą sudaro darbuotojo draudimas, apimantis dvi rizikų rūšis nedarbą ir neįgalumą ir valstybinis socialinis draudimas, apimantis išmokas vaikui, senatvės pensiją, išmokas dėl našlystės, išskirtines medicininės išlaidas. Valstybiniam socialiniam draudimui Nyderlanduose būdinga tai, kad jis apima visus asmenis, gyvenančius ar dirbančius Nyderlanduose. Socialinio draudimo įmokas moka tik asmenys, gaunantys apmokestinamąsias pajamas. Nėra nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo.

Socialinis draudimas finansuojamas įmokomis, kurias moka darbuotojas ir ši sistema yra privaloma: visi darbuotojai ir automatiškai draudžiami ir privalo mokėti įmokas. Šalia darbuotojų socialinio draudimo egzistuoja valstybinis socialinis draudimas. Pagrindinis šių draudimų skirtumas yra tas, kad darbuotojų socialiniu draudimu privalomai draudžiami asmenys, dirbantys pagal darbo sutartį, o gautos išmokos susietos su paskutiniu uždirbtu darbo užmokesčiu ir gaunamos praradus pajamas dėl ligos (po pirmųjų nedarbo metų), netekus pastovaus darbingumo ir nedarbo (reglamentuoja Nedarbo išmokų įstatymas, Darbingumo netekimo išmokų įstatymas). Valstybinis draudimas taikomas visiems Nyderlandų gyventojams. Išmokos nesiejamos su įmokomis ir susideda iš senatvės amžiaus pensijos, našlystės, pensijos, išmokų vaikui, pensijos gaunamos pagal Pagrindinį darbingumo netekimo pensijos įstatymą ir Pagrindinį išskirtinių medicininių išlaidų įstatymą²⁵.

Pagal sveikatos draudimo įstatymą metinės lubos visiems draudžiamiesiems asmenims yra €50,853. Darbuotojas moka 7.1% įmoką (kuria kompensuoja darbdavys), savarankiškai dirbantis asmuo 5%. Pažymėtina, kad asmenys gaunantys pensiją moka 5.65% dydžio įmoką. Taip pat, visi draudžiamieji asmenys vyresni nei 18 metų moką nominalų maždaug €1,478 mokestį (tai vidutinis mokestis, tikslų mokesčio dydį nustato draudimo įmonės)²⁶.

Apdraustieji asmenys gali kreiptis dėl sveikatos priežiūros išmokos pagal Sveikatos priežiūros įstatymą, kad būtų kompensuotos nominalaus mokesčio išlaidos. Šio kompensacijos suteikimas priklauso nuo asmens pajamų. Pagal pagrindinį išimtinių medicininių išlaidų įstatymą, 12.65% moka visi gyventojai. Metinės lubos €33,863. Pagal sveikatos draudimo įstatymą metinės lubos (apmokestinamų pajamų) visiems apdraustiesiems asmenims: €50,853. Darbuotojai moka 7.1%, savarankiškai dirbantys asmenys 5.0%²⁷.

Pastovaus darbingumo netekimo draudimo įmokas moka darbdavys, kurio yra 4.65%. Jaunų asmenų pastovaus darbingumo netekimo išmokos finansuojamos mokesčiais. Senatvės pensijos draudimo įmokas moka darbuotojas 17.90%. Našlystės draudimo įmokas taip pat moka darbuotojas 0.60%. Nedarbo socialinio draudimo įmokos mokamos į du fondus: Visuotinį nedarbo fondą (moka darbdavys 1.70%); socialinio draudimo agentūros mokėjimų atleidžiant darbuotoją fondas, moka darbdavys, vidurkis 2.76% (tarifas priklauso nuo pramonės šakos)²⁸.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės) sistema Nyderlanduose grindžiama einamosiomis įmokomis²⁹.

2012 m. Nyderlanduose darbdavio mokama socialinių mokesčių dalis sudarė maždaug 10.21%, kai tuo tarpu darbuotojo 15.41%³⁰.

Italijos socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Italijoje socialinio draudimo įmokos gali būti privalomos ir savanoriškos. Privalomas draudimo įmokas moka asmenys, dirbantys pagal darbo sutartį ir jų darbdaviai, taip pat savarankiškai dirbantys asmenys nuo uždirbtų pajamų. Savanoriškas socialinio draudimo įmokas gali mokėti visi asmenys, atitinkantys įstatymo nustatytus reikalavimus, kad ateityje galėtų gauti socialinio draudimo išmokas³¹.

Italijoje nėra vienos bendros socialinio draudimo įmokos, atskiri įmokų tarifai nustatyti atskiroms draudimo rūšims. Ligos ir motinystės įmokų mokėjimas priklausomai nuo darbuotojo statuso ir nustatytas skirtingas darbininkams (angl. *Blue-collar worker*) ir tarnautojams (angl. *white-collar worker*) Atitinkamai, jei už darbininką 2.68% įmoką moka darbdavys įskaitant įmokas motinystės

draudimui (0.46% pramonėje, 0.24% prekyboje). Už tarnautojus darbdaviai moka tik motinystės draudimo įmokas, tokias pačias kaip už darbininkus.

Pastovaus darbingumo netekimo, našlystės ir senatvės pensijos draudimo įmokos sudaro 33.00%, kurių 9.19% moka darbuotojas ir 23.81% darbdavys.

Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo įmokas moka darbdaviai, kurios nustatomos atsižvelgiant į darbo užmokesčio bazę ir tam tikrame sektoriuje esančias rizikas.

Nedarbo socialinio draudimo įmoką moka darbdavys 1.61%. Papildoma 1.40% įmoka mokama terminuotai darbo sutarčiai. Taip pat nustatyta 0.68% įmoka, kuria moka darbdavys skirta išmokoms šeimai. Mažesnis tarifas nustatytas tam tikrų kategorijų darbdaviams.

Socialinis draudimas Italijoje taip pat finansuojamas specialiomis socialinio draudimo, kuri mokama tik tam tikrose srityse. Pavyzdžiui, specialus mokestis angl. *Ordinary earnings supplement* 2.20% mokamas pramonės darbuotojų arba papildoma įmoka viso 0.90% (iš kurių 0.30% moka darbuotojas) taikoma prekyboje ir pramonėje; statybos pramonėje 5.20%, kuriuos moka darbdavys.

Įstatymų nustatytais atvejais įmokos įskaitomos: jei asmuo atlieka karinę tarnybą ir yra dislokuojamas su kariuomenės padaliniais; dėl politinio ar rasinio persekiojimo; dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo darbe; jei asmuo yra bedarbis, serga; yra nėščia moteris, nedirba dėl gimdymo ir motinystės atostogų; dėl stichinės nelaimės; įskaitomos įmokos darbuotojams, kurių darbingumas yra sumažėjęs, ir padedantiems sunkų neįgalumą turintiems šeimos nariams, sudarius solidarumo sutartis; tapus nemokamu kraujo donoru; išėjus specialių atostogų visuomeniniams ar profesinių sąjungų reikalais; vykdant socialiai naudingus ir visuomenei reikalingus darbus³².

Savarankiškai dirbančių asmenų įmoka apskaičiuojama pagal visas tais mokestiniais metais deklaruotas profesines pajamas. Specialios nuostatos taikomos tam tikrų kategorijų darbuotojams: savarankiškai dirbančio asmens dirbantiems šeimos nariams (jie moka mažesnes įmokas, jei nėra sulaukę 21 metų); tiesioginiams augintojams, ūkininkams ir nuomojantiems žemę ūkininkams (kurių įmokos proporcingos vidutinėms apmokestinamosioms pajamoms, kiekvienais metais nustatomoms įstatymu)³³.

Socialinio draudimo įnašus taip pat gali savanoriškai mokėti apdraustieji asmenys, kurie laikinai ar visiškai nutraukia savo įsidarbinimą ar savarankišką veiklą, kad išsaugotų arba padidintų turimas teises į pensiją; šios įmokos prilyginamos privalomosioms. Išmokoms gauti reikia būti mokėjus įmokas nuo darbo užmokesčio ne mažiau kaip penkerius metus per visą profesinės veiklos laikotarpį arba trejus metus per pastaruosius penkerius metus prieš pateikiant prašymą tęsti savanorišką arba neprivalomą draudimą. Tik tam tikroms darbuotojų kategorijoms (sezoniniams, dirbantiems ne visą darbo dieną (it. *parasubordinati*) pakanka būti mokėjus įmoką bent metus per pastaruosius penkerius metus prieš pateikiant prašymą. Kad asmuo atitiktų su įmokų mokėjimu susijusius reikalavimus, gali būti sumuojamos pagal darbo sutartį dirbusio ir savarankiškai dirbusio darbuotojo įmokos. *Parasubordinati* darbuotojams gali būti leidžiama toliau savanoriškai mokėti įmokas į jų konkretų pensijų fondą it. *gestione separata* – sistema, kurioje taikomos atskiros sąlygos) už tuos laikotarpius, kai jie nedirba jokio mokamo darbo³⁴.

Taip pat galima mokėti savanoriškojo draudimo įmokas, kad būtų tenkinamos privalomos išmokų skyrimo sąlygos:

- už vaiko priežiūros atostogas (tėvams, kurie nebedirba, nes augina nuo trejų iki aštuonerių metų amžiaus vaiką);
- už atostogas tėvams, kurie turi slaugyti sergantį kūdikį arba vaiką.

Įmokos suma nustatoma pagal vidutinį praėjusių metų atlyginimą prieš suteikiant leidimą, atlyginimą; nustatyta minimali suma sudaro 40% bazinės pensijos, įstatymu nustatomos kiekvienu metų sausio 1 dieną. Jei mokėtos mažesnės nei priskirta, įmokos, proporcingai mažinamas apdraustojo asmens iš tiesų sukauptų savaitinių įmokų skaičius³⁵.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės, išskyrus nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas, kuriems papildomai kaupiamas rezervas) sistema grindžiama einamosiomis išmokomis³⁶.

Apibendrinat, socialinių mokesčių tarifai Italijoje diferencijuojami pagal darbuotojų kvalifikaciją ir įmonės veiklos sektorių (pramonė, prekyba, statyba), taip pat darbuotojų skaičių. 2012 m. Italijoje darbdavio mokama socialinių mokesčių dalis sudarė 32,08% nominalaus darbo užmokesčio, darbuotojo 9,49% nominalaus darbo užmokesčio³⁷.

Estijos socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Socialinės apsaugos sistemą Estijoje sudaro socialinis draudimas ir socialinė parama. Socialinę apsaugą apima: 1) sveikatos draudimas, 2) nedarbo draudimas, 3) pensijų draudimas, 4) valstybinė bedarbio pašalpa, 5) valstybės išmokos šeimai, 6) socialinės išmokos neįgaliesiems asmenims ir 7) laidotuvių išmokos.

Pensijų ir sveikatos draudimas yra privalomas ir apima visus ekonomiškai aktyvius piliečius, už kuriuos yra mokamos įmokos t. y. asmenis, dirbančius pagal darbo sutartis, savarankiškai dirbančius asmenis, bet tam tikras kategorijas asmenų už kuriuos valstybė moka įmokas (pavyzdžiui, asmenis, auginančius vaikus iki trijų metų, asmenis, kurie rūpinasi neįgaliais vaikais, nedarbo draudimo išmokų gavėjus ir t.t.)

Socialinio draudimo sistemos Estijoje finansavimą reglamentuoja Estijos socialinių mokesčių įstatymas³⁸.

Pensijų ir sveikatos draudimas (apima netik sveikatos priežiūros paslaugas, bet ir ligos išmokas) finansuojami socialiniais mokesčiais. Šiuos socialinius mokesčius moka darbdaviai (savo darbuotojų naudai) ir savarankiškai dirbantys asmenys.

Pagal Estijos Socialinių mokesčių įstatymą³⁹, socialinis mokestis apibrėžiamas kaip finansinis įsipareigojimas, nustatytas mokesčių mokėtojui siekiant sukaupti reikalingas pajamas valstybės pensijoms ir sveikatos draudimui. Socialinio mokesčio tarifas sudaro 33% mokesčių bazės, iš kurių 20 procentų skirta pensijų draudimui (asmenims, dalyvaujantiems antroje pensijų kaupimo pakopoje 16%+4%) ir 13 procentų - sveikatos draudimui. Mokesčių bazė savarankiškai dirbantiems asmenims yra iš verslo ar veiklos gautos pajamos, iš kurių atimtos Pajamų mokesčio įstatyme leistinos sąnaudos. Socialinių mokesčių įstatymas šiai kategorijai asmenų nustato tiek minimalų įmokos dydį, tiek šios įmokos lubas. Asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį ši bazė yra nominalaus darbo užmokestis, nėra lubų.

Papildomas valstybinių pensijų draudimas, iš dalies finansuojama iš darbuotojų papildomų įnašų, iš dalies - persikirstant esamą pensijų draudimo dalies socialinių mokesčių dalį. Papildomų pensijų kaupimo sistema (antroji pakopa) yra savanoriška ir įmokas moka patys darbuotojai.

Nedarbo draudimo sistema finansuojama iš privalomojo nedarbo draudimo įmokų, kurias moka darbuotojai ir darbdaviai. Įstatymų nustatytas tarifas 3%, iš kurių 2% moka darbuotojas ir 1% darbdavys.

Išmokos šeimai, valstybės finansuojamos nedarbo pašalpos, socialinės išmokos neįgaliesiems asmenims, laidotuvių išmokos, socialinės pagalbos pragyvenimo išmokos ir valstybės teikiamos socialinės paslaugos finansuojamos iš bendrų valstybinių mokesčių.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų) sistema grindžiama einamosiomis išmokomis, išskyrus papildomą pensijos dalį, kuriai taikoma kaupimo sistema⁴⁰.

Socialinės paslaugos yra finansuojamos daugiausia iš vietinių savivaldybių pajamų. Pagrindiniai vietos savivaldybės finansavimo šaltiniai: 1) 56% fizinių asmenų pajamų mokestis, kurį moka asmenys, gyvenantys jos teritorijoje, 2) subsidijos iš valstybės biudžeto ir 3) vietiniai mokesčiai.

2012 m. darbdaviai Estijoje mokėjo socialinius mokesčius, kurie sudarė 34,4% nominalaus darbo užmokesčio, darbuotojai 2,8% nominalaus darbo užmokesčio⁴¹.

Latvijos socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Latvijos Valstybinis socialinio draudimo įstatymas⁴² socialinį draudimą apibrėžia kaip valstybės priemonių visumą siekiant garantuoti asmeniui arba priklausomam asmeniui darbo pajamų praradimą dėl ligos, neįgalumo, motinystės, nedarbo senatvės amžiaus, nelaimingo atsitikimo darbe ar profesinės ligos, prižiūrint asmens, apdrausto socialiniu draudimu neįgalų vaiką, taip pat papildomas išlaidas dėl asmens, drausto socialiniu draudimu, ar priklausomo asmens mirties. Atitinkamai išskiriamos tokios socialinio draudimo rūšys: valstybinis senatvės pensijos draudimas, nedarbo socialinis draudimas, nelaimingų atsitikimų darbe ir ligų socialinis draudimas, pastovaus darbingumo netekimo draudimas, ligos ir motinystės draudimas tėvystės draudimas. Socialinis draudimas Latvijoje yra socialinės apsaugos sistemos dalis.

Socialinės apsaugos sistemą Latvijoje sudaro socialinis draudimas, socialinės paslaugos ir socialinė pagalba. Pagrindinis įstatymas reglamentuojantis šią sritį Valstybinis socialinio draudimo įstatymas, taip pat atskiras draudimo rūšis reglamentuoja specialūs įstatymai Motinystės ir ligos draudimo įstatymas, Pensijų draudimo įstatymas, Privalomojo nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo įstatymas, Nedarbo draudimo įstatymas.

Valstybinis socialinio draudimo įstatymas apibrėžia pagrindinius socialinės apsaugos principus, reguliuoja finansinę ir organizacinę socialinės apsaugos Latvijoje sistemą. Išskiriamos tokios išmokų rūšys: sveikatos priežiūra, išmokos ligos atveju, motinystės išmokos, pastovaus darbingumo netekimo, ilgalaikės priežiūros, senatvės, našlystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų, išmokos šeimai, nedarbingumo ir socialinė parama.

Socialinio draudimo sistema Latvijoje daugiausia finansuojama darbuotojų ir darbdavių mokamomis socialinio draudimo įmokomis. Pagal socialinio draudimo įstatymą, įmokos gali būti privalomos ir savanoriškos. Privalomoji socialinio draudimo įmoka apibrėžiama kaip privalomas įstatymu nustatytas mokėjimas į specialų biudžetą, kuris suteikia teisę socialiniu draudimu draudžiamam asmeniui gauti socialinio draudimo paslaugas, nustatytas įstatymu. Tam tikrų (įstatymų numatytų) laikotarpių įmokas sumoka valstybės biudžeto ir socialinio draudimo fondai. Draudžiamų subjektų ratą nustato Socialinio draudimo įstatymas.

Socialinio draudimo įmoka ligos, motinystės, pastovaus darbingumo netekimo, senatvės, našlystės, nedarbo, tėvystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų atveju įmoka sudaro 35.09% darbo užmokesčio, kur maždaug 11.00% moka darbuotojas ir 24.09% darbdavys. Asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį įmokų lubos netaikomos Savarankiškai dirbantys asmenys moka 32.17% uždirbtų deklaruotų pajamų. Nėra lubų, tačiau mažiausiai €3,419 per metus⁴³.

Asmenys, kurie draudžiasi tik savanorišku pensijų draudimu: 26.60%, savarankiškai dirbančių asmenų sutuoktiniai - 33.19%. Įmokos bazę nustato patys asmenys, kurie moka. Minimali suma nuo kurios mokamos įmokos yra €3,419 per metus⁴⁴.

Pagal Valstybinį socialinio draudimo įstatymą, socialinio draudimo įmokos paskirstomos į atskirus specialius biudžetus, kurių kiekvienam kaupiamas atskiras rezervas:

1. Valstybinį pensijų biudžetą;
2. Nedarbo išmokų biudžetą;
3. Nelaimingų atsitikimų draudimo biudžetą;
4. Pastovaus darbingumo netekimo, motinystės ir ligos draudimo biudžetą.

Sveikatos priežiūros paslaugos yra finansuojamos iš valstybės biudžeto ir iš dalies apmokamos pačių pacientų. Socialinė pagalba iš esmės yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų, išskyrus kai kurias socialinės globos įstaigas, kurios yra finansuojamos iš valstybės biudžeto⁴⁵. Išmokos šeimai taip pat finansuojamos tik iš valstybės biudžeto.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų) sistema grindžiama einamosiomis išmokomis, išskyrus papildomą pensijos dalį, kuriai taikoma kaupimo sistema⁴⁶.

2012 m. Latvijoje darbdavio mokama socialinių mokesčių dalis sudarė 24.09%, darbuotojo 11% nominalaus darbo užmokesčio⁴⁷.

Lenkijos socialinių mokesčių teisinės bazės analizė

Pagrindinis įstatymas reglamentuojantis socialinę apsaugą Lenkijoje 1998 m. spalio 13 d. Socialinio draudimo sistemos įstatymas⁴⁸. Šis įstatymas nustato socialinio draudimo sritis Lenkijoje: senatvės pensijos draudimą, neįgalumo pensijos draudimą, ligos ir motinystės draudimą, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimą.

Lenkijos socialinės apsaugos sistema apima socialines pensijas, sveikatos apsaugą bei socialinę pagalbą. Išskiriami šie Lenkijos socialinės apsaugos sistemos elementai: socialinis draudimas (senatvės, invalidumo, nelaimingų atsitikimų darbe, profesinių ligų atvejais, našlių pensijos), sveikatos draudimas, sveikatos apsauga, motinystės išmokos ir išmokos šeimai, gyvenamųjų patalpų išlaikymas, bedarbių socialinė apsauga, socialinė pagalba.

Socialinio draudimo sistema Lenkijoje apima didžiąją dalį gyventojų. Įstatymas išskiria 26 draudžiamų asmenų kategorijas, tarp kurių patenka darbuotojai, savarankiškai dirbantys asmenys, valstybės tarnautojai, karinis personalas, asmenys, gaunantys socialinę paramą ir kiti.

Šiuolaikinė Lenkijos socialinio draudimo sistema grindžiama griežtu atskyrimu tarp įmokomis pagrįstų ir įmokomis negrindžiamų išmokų. Valstybinė socialinės apsaugos sistema apima tik įmokų pagrindu pagrįstas išmokas. Kitas Lenkijos socialinio draudimo sistemos bruožas yra išmokų ir paslaugų suteikiamų natūra atskyrimas. Dėl šio atskyrimo įstatymų leidėjas kitaip traktuoja socialines paslaugas. Finansinis ir organizacinis atskyrimas tarp trijų socialinės apsaugos tipų: pensijos, neįgalumo ir nelaimingo atsitikimo darbe. Įvairūs fondai, kurie moka socialinio draudimo išmokas yra grindžiami įmokų ir būsimų išmokų ryšiu⁴⁹.

Socialinio draudimo sistema Lenkijoje finansuojama darbdavių ir darbuotojų mokamomis socialinio draudimo įmokomis. Valstybė šios sistemos finansavime dalyvauja padengdama deficitą.

3-3 Lentelė. Socialinio draudimo įmokos Lenkijoje

Draudimo rūšis	Darbdavys	Darbuotojas	Viso:
Senatvės pensijų draudimas	9,76%	9,76%	19,52%
Pastovaus darbingumo netekimo draudimas	6,5%	1,5%	8%
Sveikatos apsaugos draudimas	-	2,45%	2,45%
Nelaimingų atsitikimų darbe draudimas	1,93%	-	1,93%
Viso:	18,19%	13,71%	31,90%

Pagrindiniai socialinės apsaugos šaltiniai mokesčiai, kuriuos moka darbdaviai ir darbuotojai, kol yra darbingi:

Senatvės pensijos mokamos formuojamos iš įnašų, kuriuos sudaro 19,5% (50% moka darbdavys ir 50% darbuotojas) ir dotacijos iš biudžeto.

Pastovaus darbingumo netekimo išmokos – 13% (įmokos 50% moka darbdavys ir 50% darbuotojas). Taip pat finansuojama mokesčiais darbdaviams, kurie nėra įdarbinę ar įdarbinę mažiau nei 6% neįgalių asmenų nuo viso personalo skaičiaus.

Sergantys (laikiniai nedarbingi) – 2,45% (moka darbuotojas). Susirgus išmokama 80% nuo atlyginimo 35 dienas nuo susirgimo.

Nelaimingi atsitikimai darbe bei profesiniai susirgimai – 1,62% (moka darbdavys)

Bedarbių apsauga - 2,45% (moka darbdavys) bei valstybės subsidijos.

Sveikatos apsauga – 7,5% (moka darbuotojas) prieš apmokestinant pagrindiniais mokesčiais⁵⁰.

Ilgalaikių socialinio draudimo išmokų (pastovaus darbingumo netekimo, senatvės amžiaus, našlystės, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų) sistema grindžiama einamosiomis išmokomis, išskyrus papildomą pensijos dalį, kuriai taikoma kaupimo sistema⁵¹.

2012 m. Lenkijoje darbdavio mokamų įmokų dalis sudarė 16,78% nominalaus darbo užmokesčio, darbuotojo 17.83%⁵².

¹ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

² Eurofound duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://www.eurofound.europa.eu/emire/SWEDEN/ANCHOR-SOCIALF-Ouml-RS-Auml-KRING-SE.htm>

³ Taxes and contributions in the financing of social insurance. Prieiga per internetą: http://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/f0c810d0-20a7-4f39-a0ad-9b58043023f6/wp0704_forsakringsmassighet_skatter_och_avgifter_i_socialforsakringens_finansiering_taxes_and_contributions_in_the_financing_of_social_insurance.pdf?MOD=AJPERES

⁴ Švedijos Socialinio draudimo kodeksas 2010:110. Prieiga per internetą: http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex_browse.details?p_lang=en&p_isn=88493

⁵ Eurofound duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://www.eurofound.europa.eu/emire/SWEDEN/ANCHOR-SOCIALF-Ouml-RS-Auml-KRING-SE.htm>

⁶ Švedijos Socialinio draudimo kodeksas 2010:110. Prieiga per internetą: http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex_browse.details?p_lang=en&p_isn=88493

⁷ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

⁸ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

⁹ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

¹⁰ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

¹¹ OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>

¹² MISSOC database. Country-specific descriptions. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/MISSOCII/MISSOCII/INFORMATIONBASE/informationBase.jsp>

¹³ Eurofound duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://www.eurofound.europa.eu/emire/UNITED%20KINGDOM/SOCIALSECURITY-EN.htm>

¹⁴ Jungtinės Karalystės Socialinio draudimo įmokų ir išmokų įstatymas. Prieiga per internetą: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1992/4/enacted>

¹⁵ HM Revenue and Customs informacija (Jungtinės Karalystės departamentas, atsakingas už mokesčių surinkimą). Prieiga per internetą: <http://www.hmrc.gov.uk/manuals/nimmanual/nim34005.htm>

¹⁶ OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>

¹⁷ Vokietijos Socialinės apsaugos kodeksas. Prieiga per internetą: <http://www.sozialgesetzbuch.de/>

¹⁸ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

¹⁹ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²⁰ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²¹ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²² MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²³ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²⁴ OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>

²⁵ Eurofound duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://www.eurofound.europa.eu/emire/NETHERLANDS/SOCIALSECURITY-NL.htm>

²⁶ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²⁷ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²⁸ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą: <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>

²⁹ <http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTablesSearchResultTree.jsp>

³⁰ OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>

³¹ Italijos valstybinė socialinės apsaugos institucijos (it. Istituto Nazionale Previdenza Sociale) duomenys. Prieiga per internetą: https://www.inps.it/docallegati/Mig/Doc/social_security_on_the_move/eng/project_deliverables/state_art_italy.pdf

³² Italijos valstybinės socialinės apsaugos institucijos (it. Istituto Nazionale Previdenza Sociale) duomenys. Prieiga per internetą: https://www.inps.it/docallegati/Mig/Doc/social_security_on_the_move/eng/project_deliverables/state_art_italy.pdf

- ³³ Italijos valstybinės socialinės apsaugos institucijos (it. Istituto Nazionale Previdenza Sociale) duomenys. Prieiga per internetą: https://www.inps.it/docallegati/Mig/Doc/social_security_on_the_move/eng/project_deliverables/state_art_italy.pdf
- ³⁴ Italijos valstybinės socialinės apsaugos institucijos (it. Istituto Nazionale Previdenza Sociale) duomenys. Prieiga per internetą: https://www.inps.it/docallegati/Mig/Doc/social_security_on_the_move/eng/project_deliverables/state_art_italy.pdf
- ³⁵ Italijos valstybinės socialinės apsaugos institucijos (it. Istituto Nazionale Previdenza Sociale) duomenys. Prieiga per internetą: https://www.inps.it/docallegati/Mig/Doc/social_security_on_the_move/eng/project_deliverables/state_art_italy.pdf
- ³⁶ MISSOC Comparative Tables database
<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTablesSearchResultTree.jsp>
- ³⁷ OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>.
- ³⁸ Estijos Socialinių mokesčių įstatymas. Prieiga per internetą: <http://www.legaltext.ee/text/en/X50009K7.htm>
- ³⁹ Estijos Socialinių mokesčių įstatymas. Prieiga per internetą: <http://www.legaltext.ee/text/en/X50009K7.htm>
- ⁴⁰ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą:
<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>
- ⁴¹ OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>.
- ⁴² Latvijos Valstybinis socialinės apsaugos įstatymas. Prieiga per internetą:
http://www.vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumii/On_State_Social_Insurance.doc
- ⁴³ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą:
<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>
- ⁴⁴ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą:
<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>
- ⁴⁵ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą:
<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>
- ⁴⁶ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą:
<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>
- ⁴⁷ OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>.
- ⁴⁸ Lenkijos Socialinio draudimo sistemos įstatymas. Prieiga per internetą:
<http://www.mpips.gov.pl/download/gfx/mpips/en/defaultopisy/28/10/1/9.siact.pdf>
- ⁴⁹ ŚWIĄTKOWSKI, A. Social security law in Poland. Kluwer Law International, cop. 2010, p. 53;
- ⁵⁰ Social security system in Poland. Prieiga per internetą: <http://www.cfe-eutax.org/taxation/health-social-security/poland>
- ⁵¹ MISSOC Comparative Tables Database. Prieiga per internetą:
<http://www.missoc.org/MISSOC/INFORMATIONBASE/COMPARATIVETABLES/MISSOCDATABASE/comparativeTableSearch.jsp>
- ⁵² OECD duomenų bazė. Prieiga per internetą: <http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=AWCOMP>.